

LA PARLA DE L'EMPORDÀ

Són dos temes, els que us vull presentar, completament diferenciats però que per mi tenen un denominador comú que és la bellesa de les paraules. Aquestes paraules, expressions, cadència en la parla que té la llengua catalana i més en tots aquells indrets on no tan sols es respecta sinó que s'intenta no malmetre i sí potenciar, són quelcom molt nostre. Fent un incís, abans d'explicar-vos les meves reflexions, molt m'agradaria que tots nosaltres ens esforcéssim un xic més en potenciar, al voltant nostre, aquesta llengua que pels de fora del país o d'altres indret o comunitats, sembla no sigui d'interès.

El meu fill va fer-me arribar una revista de nom Informacions (de la Universitat Politècnica de Catalunya) que parlava de les "minves" de gener i donava informació de les seves connotacions. Deia literalment que *"Als mesos de gener i febrer, es produeixen descensos significatius del nivell del mar a molts indrets de la costa catalana. Les minves de gener en són les responsables en part. Això es produeix perquè la pressió atmosfèrica en un lloc és el pes de la columna d'aire que té a sobre, de manera que quan l'aigua suporta el pes d'una zona d'altres pressions es desplaça cap a les zones on la pressió atmosfèrica és més baixa i el fenomen, a causa de la gran extensió del mar, només és notable quan la diferència de pressió atmosfèrica entre dos punts propers és gran"*. Bé, hi havia d'altres comentaris i explicacions, però em quedo tan sols amb la paraula "minves". ¿Oi que sona bé, que té quelcom d'especial? Doncs com tantes paraules de la nostra llengua que cal fer que no passin a l'oblit. Hem d'esforçar-nos per tal de potenciar la nostra llengua.

L'altre escrit que vaig rebre de les mans de la meua muller era de la revista Presència de fi de novembre de 2008 i amb un títol prou suggestiu, *"L'última gent saladà"*. Feia esment que *"el salat s'emmarca dins el dialecte del català oriental, que, juntament amb el rossellonès, el català occidental, el valencià, el balear i l'alguerès, conformen els sis dialectes que es parlen a Catalunya"*. *"Les deu des dematí, ses cases des voltants, ..."* són exemples que posa d'entrada l'article i que en un altre apartat indica que *"Aquesta modalitat de la llengua és inexistente a la demarcació de Barcelona, tan sols la conserven la gent gran d'alguns pobles de la Costa Brava (Begur, Tossa de Mar, Sant Feliu de Guíxols i Palafrugell) i gaudeix de prou bona vida a Cadaqués"*. *"Segons un estudi recent des de l'Universitat de Barcelona (Maria Pilar Perea), indica l'article, l'únic lloc on es conserva honrosament és a Cadaqués. És sols en aquesta localitat on el jovent encara el parla i té cura de mantenir-lo"*. Diu que s'acostuma a sentir entre els turistes que visiten Cadaqués que es parla com a Mallorca quan en realitat és al revés. *"Es de Mallorca parlen com nosaltros!"*. I l'explicació és que *"quan Jaume I va conquerir Mallorca als sarrains (1229), va repoblar l'illa amb gent de l'Empordà. D'aquesta manera, el parlar salat es va exportar a les Illes provinent de Catalunya"*. *"L'article salat, tot i que n'és el tret més característic, no s'usa de forma generalitzada. És més, la seva utilització no obeeix cap regla. Per exemple, es pot dir sa cadira i en canvi no es fa servir a la taula"*. És evident que no es pot salar tot. Tinc experiència en el cas, doncs sóc o em considero un amant d'aquesta parla i en més d'una ocasió m'he passat i sort n'he tingut que en Miquel Martin m'ha fet correccions. És cert quan es diu que *"per fer-ne un ús correcte, ho has d'haver mamat de petit"*.

En l'acte de presentació del llibre "El mar, Begur i la seva gent. Recull de sentiments", vaig tenir l'oportunitat de fer algun comentari sobre el tema: *"cal fer ja ara i de cara al futur una profunda reflexió i una enèrgica actuació perquè la cultura catalana es mantingui viva i creixent"*, *"us heu mai parat a descobrir aquestes paraules tan belles que hi ha en el nostre idioma? Potser no ens adonem del que tenim, però mai s'haurien de perdre: manyac, mainada, sa llongada, feixuc, panell, ... i tantes i tantes, sonen tan bé!"* I ho vaig dir tal com ho sento, doncs amb fa molta angoixa veure que no s'estén l'ús correcte de parlar català. I en quan el tema del salat no conec personalment aquest fet de Cadaqués, tan sols ho conec a Begur i si que és limitada aquesta parla a uns destacats membres del poble que ho porten a les seves arrels i a l'ànima i que ho transmeten, se'ns dubte. Però amb fa por que aquí s'acabi, doncs sembla que el jovent no està per aquesta tasca, amb excepcions és clar, la qual cosa em sap molt de greu i lamento no poder fer més a nivell personal per ajudar a que es potenciï.